

این شماره:
رقابت جویی

شما رقابت طلب هستید یا توافق جو؟ آیا رقابت طلبی، موفقیت در همه کارها را تضمین می‌کند؟

بِر تازنده بمانی

سعید بی‌نیاز

رقابت جویی بهتر است یا همکاری؟ این سؤال هم مثل «علم بهتر است یا ثروت» جواب مشخصی ندارد و درست مثل همین سؤال پر است از حاشیه‌های اخلاقی. از همان اول زندگی از یک طرف به ما می‌گویند که رقابت بد است و بهتر است با همه مهربان باشیم و از طرف دیگر نمره ۲۰ پسر خاله را به رخمان می‌کشند تا روحیه رقابت جویی مان مشتعل شود. اخلاق، همیشه طرف همکاری را می‌گیرد و واقعیت و آموزش و پرورش (لااقل در دوره‌ای که ما جوان‌ها پشت نیمکت‌ها بودیم) طرف رقابت جویی را. اما واقعا داشتن کدام روحیه به در زندگی و موفقیت در زندگی می‌خورد؟ واقعا اگر کسی اصلا روحیه رقابت جویی نداشته باشد، نمی‌تواند آدم موفق باشد؟ روان‌شناس‌ها می‌گویند فرقی نمی‌کند که ما رقابت طلب باشیم یا همکاری کننده؛ مهم این است که محیطی را انتخاب کنیم که با این روحیه هماهنگ باشد.

رقابت جویی به چه دردی می‌خورد؟

رقابت طلبی به درد همه شغل‌ها هم نمی‌خورد اما معمولا کارهای گنده‌گنده و پیشرفت‌های سریع را کسانی می‌کنند که دوز رقابت طلبی‌شان بالاست؛ مخصوصا اگر در شرایط زیر باشند:

بیماتکاری

وقتی که در یک روزنامه، آگهی مناقصه می‌بینید، چه حسی به شما دست می‌دهد؟ تا حالا یک جلسه مناقصه را دیده‌اید؟ تابلو ترن حسی که در یک جلسه مناقصه وجود دارد، همین رقابت طلبی است. اگر شما قیمت پایین‌تر و زمان کمتر را پیشنهاد دهید، شرکت‌های رقیب پروژه را تحویل می‌گیرند و این یعنی شما الکی آمده‌اید به این جلسه. تا وقتی هم که روحیه رقابت نداشته باشید، قیمت پایین‌تر را پیشنهاد نمی‌دهید. پس اگر روحیه رقابت جویی ندارید، بهتر است که شرکت تاسیس نکنید و بروید سراغ کارهای نرم‌تر و بی‌دردتر. در انتخاب رشته هم اگر روحیه رقابت طلبی دارید، بروید سراغ رشته‌های مهندسی و فنی.

بازاری‌شدن

برای موفقیت در بازار فروش هم باید رقابت طلب باشید. همیشه تعداد خریدارها محدود است و اگر از شما خرید نکنند، مسلما از فروشنده‌های دیگر خرید می‌کنند. شما تا چم و خم بازار را ندانید و نفهمید که رقیب برای بالابردن فروشش چه کاری می‌کند، در بازار ایزوله می‌مانید و در جامی‌زنیید. برای انتخاب رشته دانشگاهی هم رشته‌هایی را که آینده کاری‌شان ششبه محیط بازار است، به کسانی پیشنهاد می‌کنیم که رقابت طلبی بالایی دارند.

شخصیت رقابت جو یا توافق جو

خدمتتان عرض شود که طبق نظر متخصصان روان‌شناسی شخصیت، اگر کل صفت‌های شخصیتی آدم‌ها را بریزیم روی هم، ته‌اش ۵ تا ۲ تا بی از همه اصلی‌ترند که یکی از این ۵ تا «توافق جویی» - رقابت جویی» است. می‌بینید که روحیه همکاری و مردم‌داری بودن آن قدر مهم است که می‌شود آدم‌ها را بر اساس آن طبقه‌بندی کرد. در راستای این اهمیت توجه شما را به نکات زیر جلب می‌کنیم!

در شخصیت، خوب و بد نداریم

نمی‌شود گفت که آدم‌های مردم‌دار از آدم‌های رقابت طلب بهترند یا بهداشت روان بالاتری دارند. در شخصیت، خوب و بد نداریم؛ ضمن اینکه بیشتر آدم‌ها نه آن قدرها توافق جو هستند و نه دلشان می‌خواهد رهبر گروه شوند؛ یعنی آن وسط‌ها خیلی شلوغ‌تر است.

رقابت به علاوه خصومت می‌شود قلب بیمار

همان‌طور که در یکی از شماره‌های قبل گفتیم، شخصیت‌های نوع A که خیلی مستعد بیماری قلبی هستند، هم خیلی رقابت طلبند و هم خیلی خصومت‌جو. البته تحقیق‌ها می‌گویند که رقابت طلبی تنها، بیماری قلبی نمی‌آورد، خدا به خصومت مبتلایان نکند!

اما زندگی جور دیگری است...

شاید بهتر است که در محیط کار روحیه رقابت جویی را در خودمان تقویت کنیم تا به پیشرفت برسیم اما در محیط‌های دوستانه و خانوادگی، باید این معادله را به نفع همکاری تغییر دهیم. کسانی که خیلی رقابت جو هستند معمولاً دوستان خودشان را اذیت کرده و نمی‌توانند درک کنند که سیستم دوستی بر پایه همکاری است و نه رقابت. تصور کنید بخواهید با یک نفر که خیلی رقابت جوست، یک فوتبال دم‌دستی بازی کنید. ممکن است به طرف مقابلتان توهم بازی پیروزی - استقلال دست دهد و چنان شل و پلطان کند که تا یک هفته در خانه بخواهید! در محیط‌های خانوادگی هم رقابت طلبی بیش از حد، صمیمیت را کم می‌کند و زندگی را به جاهای باریک می‌کشاند؛ کمی مهربان تر لطفا!

همکاری به چه دردی می‌خورد؟

اما آیا همه کارهای بزرگ را رقابت طلبان انجام می‌دهند؟ معلوم است که نه! مخصوصاً در شغل‌های مدرن تر که معمولاً به شکل گروهی انجام می‌شوند، هر چه روحیه همکاری بالاتری داشته باشید، احتمال موفقیتتان بیشتر است. پس اگر خیلی مردمدار هستید حتماً در کارهای زیر موفق می‌شوید:

تدریس

درس دادن لاف‌ل‌به شکل درستش دقیقاً یک کار گروهی است. شما، هم باید با همه اعضای کلاس و هم با سیستم آموزشی تعامل داشته باشید تا هم درس‌ها پیش بروند و هم همکاری اتفاق بیفتد. اگر ذهن تدریس‌کننده مدام درگیر رقابت با دیگر تدریس‌کنندگان یا حتی خود دانشجویان باشد، در کلاس جو دوستانه‌ای به وجود نمی‌آورد.

مدیریت

کسانی مدیران خوبی هستند که بتوانند به جای روحیه رقابت و زیراب زنی، روحیه همکاری را در یک گروه تقویت کنند. تا کسی هم خودش روحیه همکاری نداشته باشد که نمی‌تواند آن را در یک سیستم تعریف کند. می‌تواند؟

کارمندی

کارمند بودن چه در یک محیط اداری خشک و چه در یک پروژه تحقیقی شلوغ احتیاج دارد به اینکه ما با سیستم تعریف شده هماهنگ باشیم و بتوانیم با بقیه اعضای گروه همکاری کنیم. هر چه با کارمندان دیگر و ارباب رجوع‌های احتمالی بیشتر همکاری کنیم، کارمند موفق‌تری هستیم و بیشتر به چشم می‌آییم.

چقدر رقابت جو هستید؟
بُکش بُکش روی نمودار

مثل همیشه، عبارت‌ها را بخوانید و میزان موافقت یا مخالفت خود را با عبارت‌های روبه‌روی آن مشخص کنید:

- ۲۶ دوست دارم که کل کلاس در امتحان قبول شوند.
کاملاً موافق موافق نه موافق مخالف کاملاً مخالف
۲۷ سعی می‌کنم با مردم بد حرف نزنم.
کاملاً موافق موافق نه موافق مخالف کاملاً مخالف
۲۸ دوست ندارم برای رسیدن به هدفم، دیگران را تحت فشار قرار دهم.
کاملاً موافق موافق نه موافق مخالف کاملاً مخالف

نمره گذاری:

برای سؤال‌های ۵، ۷، ۱۶، ۲۲، ۲۷، ۲۸ به این صورت نمره گذاری کنید:
کاملاً موافق: ۱ • موافق: ۲ • نه موافق، نه مخالف: ۳ • مخالف: ۴ • کاملاً مخالف: ۵
برای بقیه سؤال‌ها برعکس عمل کنید؛ یعنی به این صورت نمره گذاری کنید:
کاملاً موافق: ۵ • موافق: ۴ • نه موافق، نه مخالف: ۳ • مخالف: ۲ • کاملاً مخالف: ۱
حالا همه این نمره‌هایی که گرفته‌اید، باهم جمع بزنید و بروید مرحله تفسیر.

تفسیر:

معلوم است که رقابت طلبی آقایان از رقابت طلبی خانم‌ها بالاتر است. پس تفسیر نمره‌های خانم‌ها و آقایان از هم جداست.
نمره ۲۸ تا ۵۳ برای مردان و ۲۸ تا ۴۶ برای خانم‌ها مال کسانی است که روحیه همکاری‌شان در حد اعتدال است. صاحبان این نمره‌ها آدم‌های مردمداری هستند که روحیه‌شان جان می‌دهد برای کار گروهی.
نمره ۵۳ تا ۶۰ برای آقایان و ۴۶ تا ۵۴ برای خانم‌ها نشان‌دهنده روحیه همکاری است ولی نه آن قدرها که نمرات پایین‌تر از ۵۳ به‌هر حال صاحبان این نمره‌ها هم خیلی اهل رقابت نیستند.
نمرات ۶۰ تا ۷۶ آقایان و ۵۴ تا ۷۲ خانم‌ها مال افراد بینابین است، کسانی که نه آن قدرها رقابت جو هستند که بر دبرایشان در حکم زندگی باشد و نه آن قدرها با گروه‌ها حال می‌کنند که بخواهند جانشان را فدای گروه کنند. در بعضی چیزها رقابت طلب هستند و در بعضی جاها همکاری می‌کنند.
نمرات ۷۶ تا ۸۳ در آقایان و ۷۲ تا ۸۰ در خانم‌ها نشان‌دهنده رقابت طلبی نسبی است؛ یعنی رقابت جویی‌شان در حد خیلی خیلی زیاد نیست ولی اگر بگوییم رقابت طلب نیستند هم دروغ گفته‌ایم!
آقایید و نمره‌تان بالاتر از ۸۳ است؟ خانم هستید و نمره‌تان بالاتر از ۸۰ است؟

شما از آن آدم‌هایی هستید که کاملاً رقابت طلبید. برای شما بردن در کار و زندگی و عشق از همه چیز مهم‌تر است. شما اصلاً روحیه همکاری ندارید و بهتر است به کارهایی مشغول شوید که رقابت طلبی‌تان را راضا می‌کند.

- ۱ اگر کسی بخواهد از روش‌های من برای موفقیت استفاده کند، برایش گران تمام می‌شود.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲ بهترین راه برای وادار کردن دیگران به یک کار، فشار آوردن به آنهاست.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۳ بد نیست که کارهای دیگران را تلافی کنیم و با آنها مقابله به مثل کنیم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۴ به بیشتر افراد اعتماد ندارم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۵ مهم است که با مردم مهربان باشیم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۶ برای موفق شدن می‌توان دیگران را زیر پا گذاشت.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۷ کار گروهی مهم‌تر از برنده شدن است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۸ می‌خواهم موفق شوم حتی اگر به قیمت از دست دادن دیگران باشد.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۹ وقتی دیگران در کاری موفق نیستند هرگز نباید به آنها اجازه داد که دوباره آن کار را امتحان کنند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۰ طوری بازی می‌کنم که گویی زندگی‌ام به آن وابسته است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۱ در بازی‌های گروهی، خیلی باحارارت‌تر از بقیه اعضای گروهم بازی می‌کنم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۲ در کار نیز مثل جنگ همه ضربه‌ها مجاز است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۳ برنده‌ها بعد از همه می‌میرند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۴ بازیندگان به هیچ جایی نمی‌رسند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۵ گروه از سرعت من کم می‌کند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۶ باید با مردم به تفاهم رسید و آنها را مثل خود در نظر گرفت.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۷ شیوه کار من بهترین شیوه است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۸ بهترین شیوه این است که هر کس برای خودش کار کند و کاری به دیگران نداشته باشد.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۱۹ برای برنده شدن به هر کاری دست می‌زنم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۰ مهم‌ترین چیز در بازی، برنده شدن است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۱ برای رسیدن به صلح جهانی، کشور ما باید بیشترین تلاش را کند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۲ دوست دارم به دیگران کمک کنم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۳ ضرر دیگران، نفع من است.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۴ کسانی که همه رقابت‌های مربوط به موفقیت را کنار می‌گذارند، برای همه‌الگو می‌شوند.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف
۲۵ هر اندازه بیشتر برنده می‌شوم، بیشتر احساس قدرت می‌کنم.
کاملاً موافق موافق نه موافق، نه مخالف مخالف کاملاً مخالف

